

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

MEC propune modificări la Codul Educației:
asigurarea unui sistem incluziv, eficient și
axat pe asigurarea calității pentru toți copiii

Programe de integrare lingvistică pentru copii din diaspora

Modificare (art. 7')

Statul asigură integrarea educațională și dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română prin programe de integrare lingvistică pentru copiii reveniți din diaspora și copiii străini. Cursurile sunt organizate de MEC.

De ce este necesară?

- Există o lacună normativă privind integrarea lingvistică a acestor categorii de copii.
- Tot mai mulți cetățeni revin acasă din diaspora.
- Fără prevedere explicită, programele sunt dificil de organizat și finanțat.
- Cadrul clar permite MEC să asigure echitate, incluziune și rezultate bune pentru elevii cu nevoi lingvistice specifice.

Crearea grupelor de suport în învățământul general

La 1 ianuarie 2024 erau înregistrate **161,9 mii persoane cu dizabilități.**

11,4 mii copii cu vârsta 0–17 ani, dublu față de 2022

Mențiune: La moment Codul educației nu reglementează explicit organizarea grupelor și claselor de suport pentru copii cu dizabilități severe, **limitând capacitatea școlilor de a oferi educație adecvată și nediscriminatorie.**

Crearea claselor de suport în școlile auxiliare

Context

Majoritatea absolvenților celor cinci școli auxiliare/speciale din țară optează pentru continuarea studiilor în clase de suport.

De exemplu, la Școala auxiliară nr. 7, **cinci dintre cei șase absolvenți au ales acest traseu**, iar la Complexul Educațional „Orfeu”, **șapte din nouă absolvenți**.

Rezultat

Copiii din școlile auxiliare vor putea continua studiile **încă trei ani după absolvirea clasei a IX-a**, în clase de suport destinate elevilor cu dizabilități severe.

#4

Reintroducerea notelor în clasa a IV-a la disciplinele de examen – **limba română și matematică**

Context

- În ultimii ani, clasele primare (inclusiv clasa a IV-a) foloseau un sistem de evaluare prin calificative descriptive (ex: „excelent”, „foarte bine”, „bine”, „suficient”), **nu note.**
- Evaluarea prin calificative/descriptori – deși are avantaje pedagogice – a generat provocări atunci când elevii treceau în gimnaziu. **Trecerea bruscă la un alt sistem de evaluare este stresantă pentru copii.**

Introducerea notelor în clasa a IV-a își propune să facă tranziția mai lină și să reducă șocul adaptării la sistemul numeric.

Clarificarea statutului personalului din sport

Codul nu include noțiunile de:

„antrenor principal”

„antrenor superior”

Această omisiune generează dificultăți de **încadrare, salarizare și funcționare** în cadrul Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale.

Extinderea compensației anuale în valoare de 4000 de lei pentru materiale didactice și la nivelul învățământului profesional tehnic

3600 de cadre didactice

vor beneficia de compensații pentru achiziționarea de:

- suporturi didactice;
- software educațional;
- dezvoltare profesională.

Extinderea facilității privind indemnizațiile de repartizare și pentru VET, învățământul superior și cercetare

93 milioane lei pentru plata indemnizațiilor cadrelor didactice repartizate

În anul de studii 2025-2026, 120 cadre debutante au fost înregistrate în învățământul profesional tehnic și superior.

Școlile cu peste 400 de elevi vor trece la gestiune financiară autonomă

Context

- 939 de instituții de învățământ sunt gestionari de buget.
- 172 de instituții de învățământ nu sunt gestionari de buget, acestea fiind deservite de contabilitatea organelor locale de specialitate în domeniul învățământului.
- Din 172 de instituții, 47 au un efectiv de 400 sau mai mulți elevi.

Rezultat

- Trecerea acestor 47 de instituții la regim de autogestiune financiară, va fi necesară angajarea a 47 de contabili șefi și aproximativ 47 de contabili.
- Școlile cu 600 de elevi și mai mult vor avea dreptul să angajeze suplimentar încă o unitate de contabil.
- Toate cheltuielile necesare reorganizării și angajării specialiștilor vor fi acoperite din bugetul alocat instituțiilor respective.

Încetarea de drept a contractelor pe perioadă nedeterminată a directorilor adjuncți

Context

- Aproape 39% dintre directorii adjuncți ocupă funcția pe termen nelimitat, iar alți 27% se află în interimat.
- Sunt înregistrate cazuri în care interimatul depășește 10–15 ani.

Rezultat

- Introducerea criteriilor clare pentru încetarea contractelor pe perioadă nedeterminată.

Reprezentanții MEC vor putea face parte din Consiliile de Dezvoltare Strategică Instituțională (CDSI)

Această participare nu afectează autonomia universitară, ci asigură:

- **coerență strategică;**
- **coordonare;**
- **transparență în utilizarea resurselor publice.**

#11

Acordarea dreptului la un mandat suplimentar pentru rectorii instituțiilor care au absorbit alte universități

Context

De ce se introduce această excepție?

- Reorganizarea prin absorbție este un proces complex și de lungă durată.
- Este necesară continuitatea managerială pentru a evita blocaje și întârzieri.
- Același rector poate gestiona mai eficient integrarea juridică, financiară, administrativă și academică.
- Se reduce riscul de perturbare dacă schimbarea conducerii are loc în timpul sau imediat după reorganizare.
- Asigură credibilitate și stabilitate în relațiile cu partenerii și autoritățile.
- Permite finalizarea obiectivelor strategice care au stat la baza absorbției.
- Comunitatea academică păstrează controlul: al treilea mandat este posibil doar prin votul acesteia.

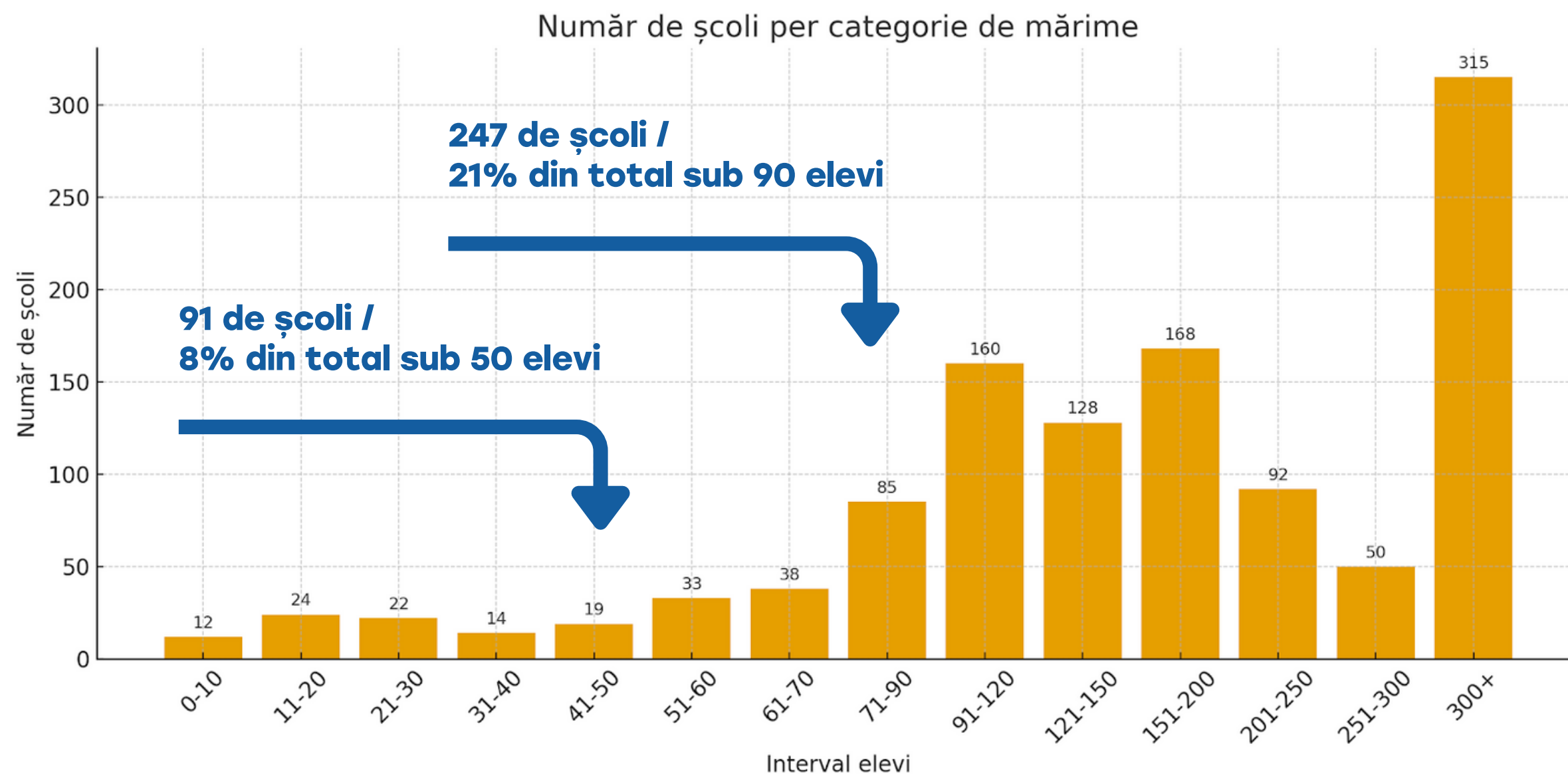
Rezultat

- Se introduce posibilitatea deținerii unui al treilea mandat consecutiv de către rector, cu titlu de excepție, numai dacă instituția este reorganizată prin absorbția unei alte instituții de învățământ superior.

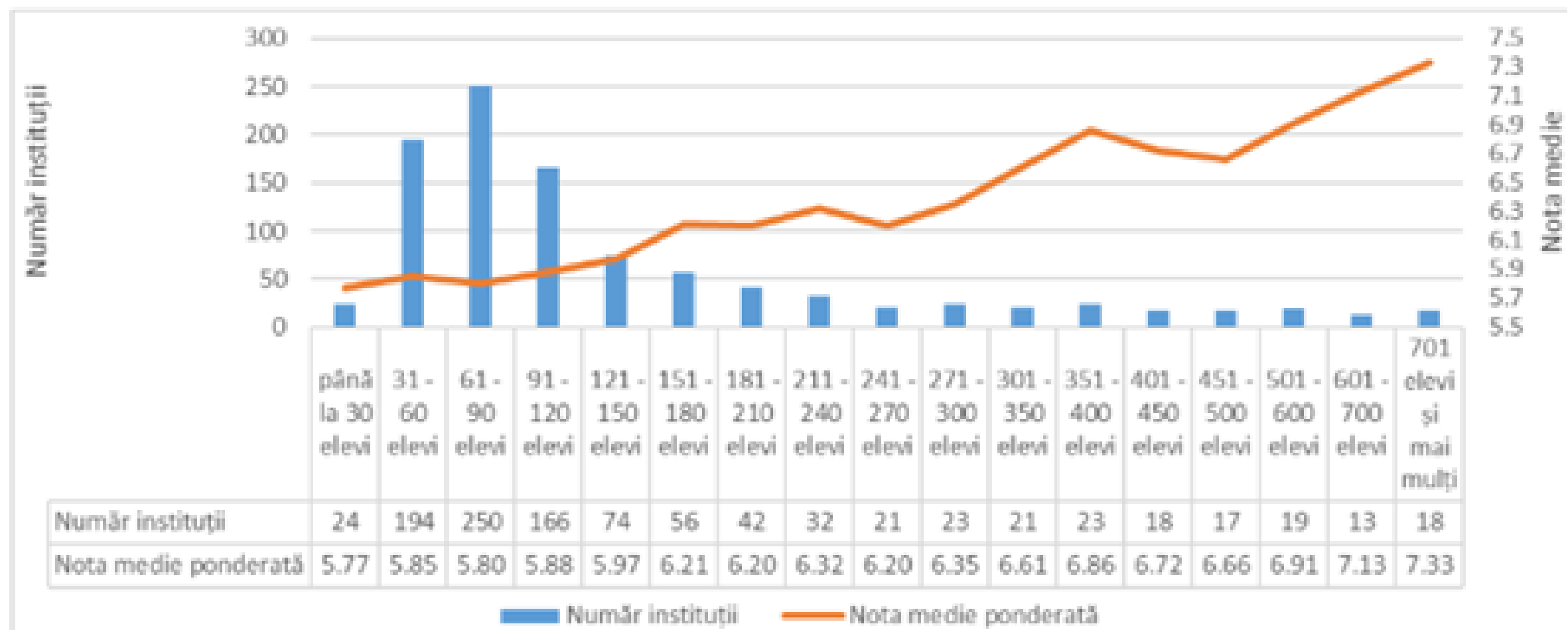
**Asigurarea educației de
calitate pentru toți copiii**

Realitatea școlară: Rețeaua școlară este puternic fragmentată

- Rețeaua școlară este puternic fragmentată: 1 din 5 școli (247 din 1160) are sub 90 de elevi, iar această concentrare de instituții foarte mici afectează calitatea și eficiența sistemului.
- Mai mult de 25% dintre școlile cu sub 50 de elevi sunt gimnazii, iar 11 școli primare funcționează cu mai puțin de 20 de elevi, evidențiind un nivel ridicat de subdimensionare.

Rezultatele elevilor din școlile mici sunt mai slabe, corelarea între mărimea școlii și calitatea educației este foarte puternică

- Există o corelare extrem de puternică între mărimea școlii și rezultatele elevilor.
- Școlile mici au rezultate vizibil mai slabe.** Instituțiile cu sub 90 de elevi în gimnaziu **au note medii între 5.7–5.9**, semnificativ sub nivelul școlilor mari, care ajung la 7.1–7.5

Fig. 2 Corelarea dintră mărimea școlii și nota medie la examenul de clasa a 9-a, 2025

Rezultatele elevilor la **PISA** indică aceeași corelație puternică: cu cât e mai mare numărul de elevi cu atât mai bune sunt rezultatele

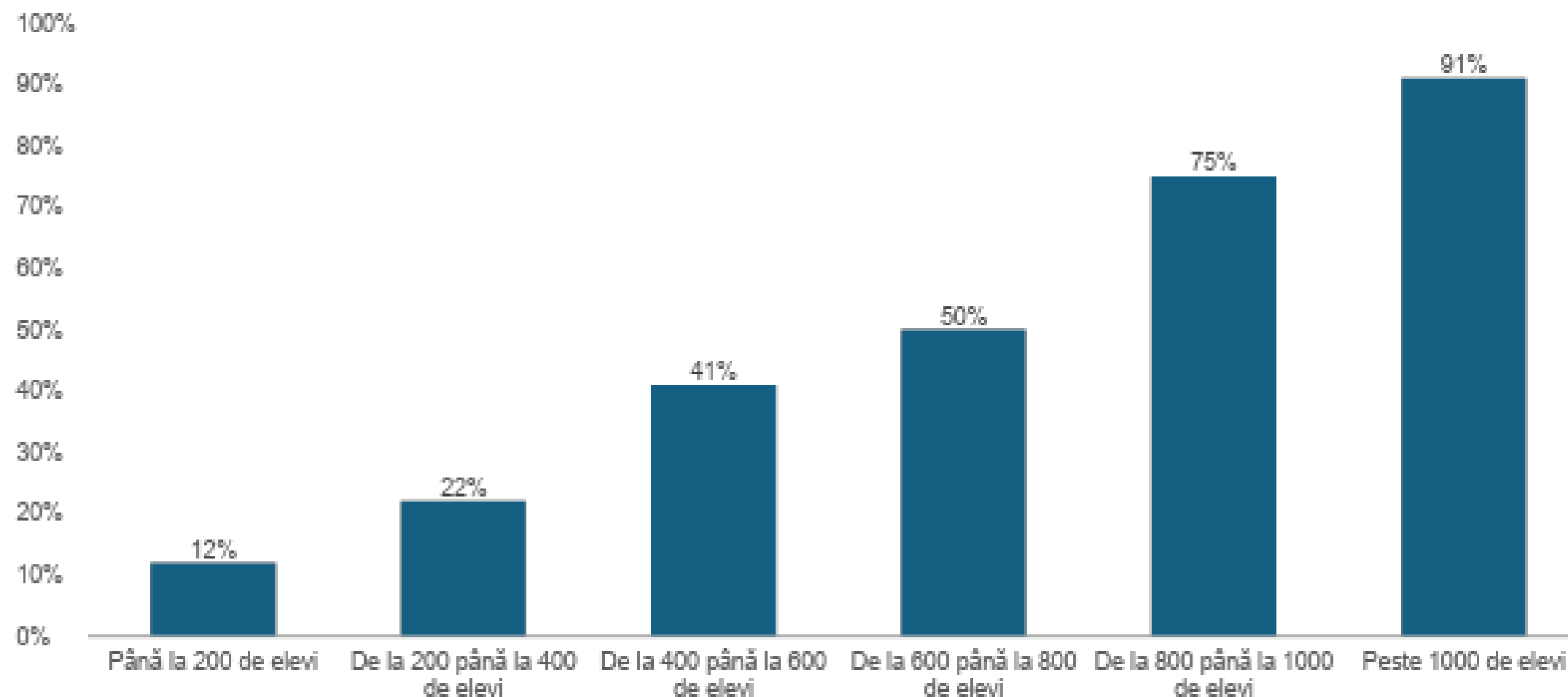

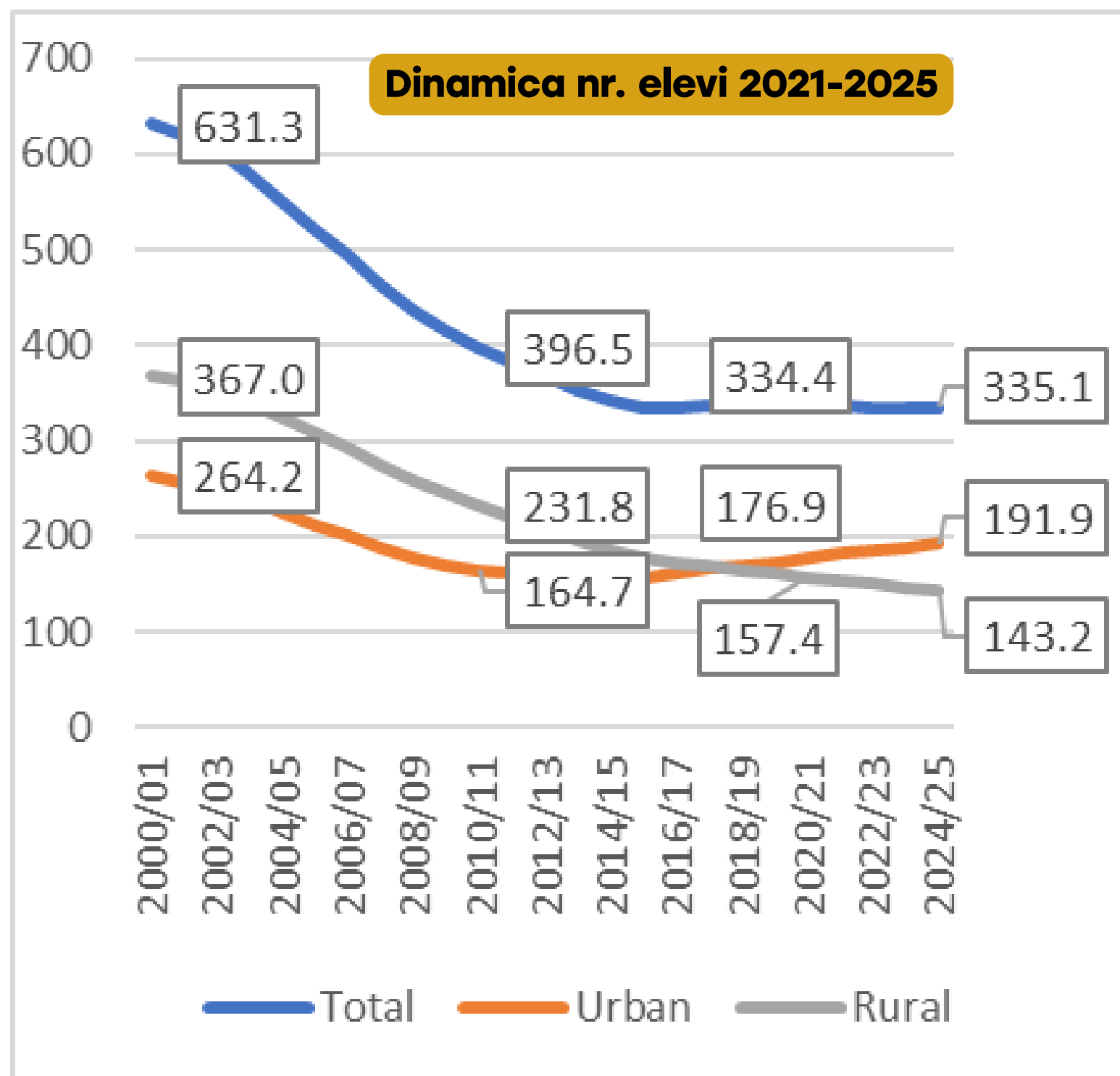
Fig. 3 Procentul de instituții care ating nivelul minim de competență la PISA matematică dezagregate pe numărul de elevi din instituție

- Un elev înscris într-o școală mare (cu peste 400 de elevi) are o **probabilitate de 3,4 ori mai mare** să beneficieze de un proces educațional calitativ comparativ cu un elev dintr-o școală mică (până la 200 elevi).
- Diferența de punctaj între acești elevi echivalează, conform metodologiei OECD, **cu aproximativ 3 ani de școlarizare**. Un elev dintr-o școală mică, se află la vârsta de 15 ani, la nivelul de cunoștințe al unui elev de clasa a VI-a sau a VII-a dintr-o școală performantă.

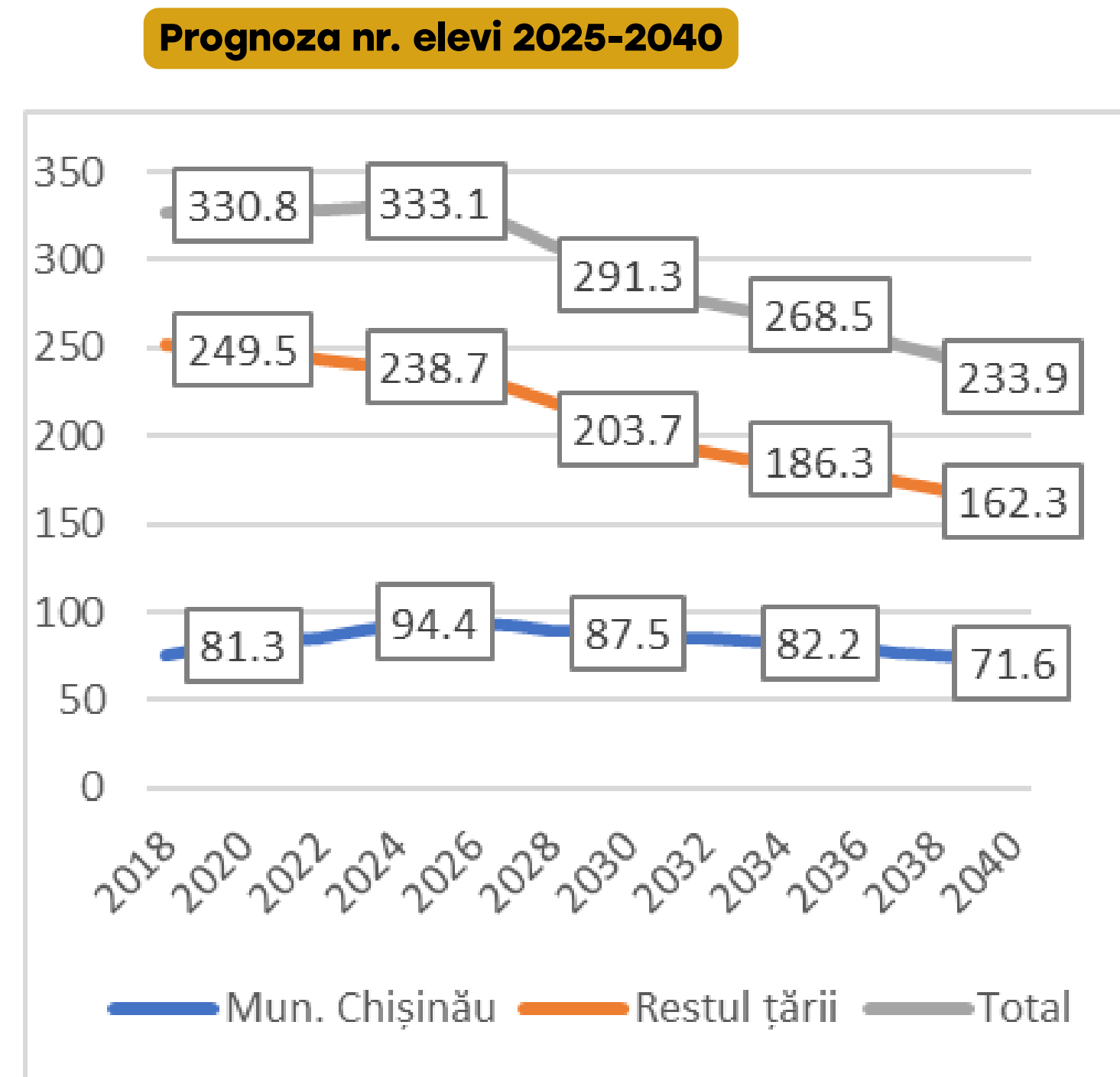
Un cumul de **factori** generează corelarea între mărimea şcolii şi rezultatele şcolare slabe

- Infrastructura învechită
- Dotările insuficiente
- Deficitul de cadre didactice – manifestat prin situații în care același profesor predă 5-6 discipline
- Profilul socio-economic al familiilor

În contextul demografic actual, menținerea status-quo-ului va afecta și mai mult fragmentarea rețelei

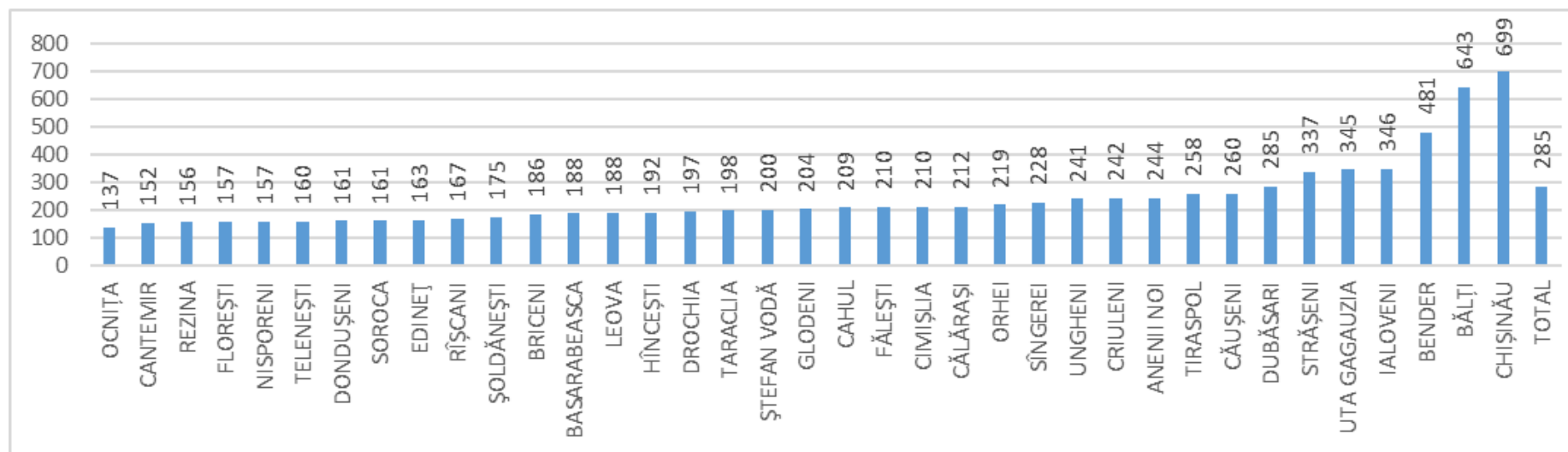
- Din 2000 până în 2024 numărul total de elevi încadrați instituțiile de învățământ primar și secundar general a scăzut cu 47%, de la 631,3 mii la 335,1 mii. În mediul rural, numărul de elevi s-a redus cu 61%, de la 367 mii la 143,2 mii, iar în mediul urban, reducerea numărului de elevi în această perioadă a fost de 27%.

- Conform scenariului mediu al evoluției demografice, numărul total de elevi din școlile din Republica Moldova va scădea cu 13% din 2025 până în 2030, cu 19% până în 2035 și cu 30% până în 2040.

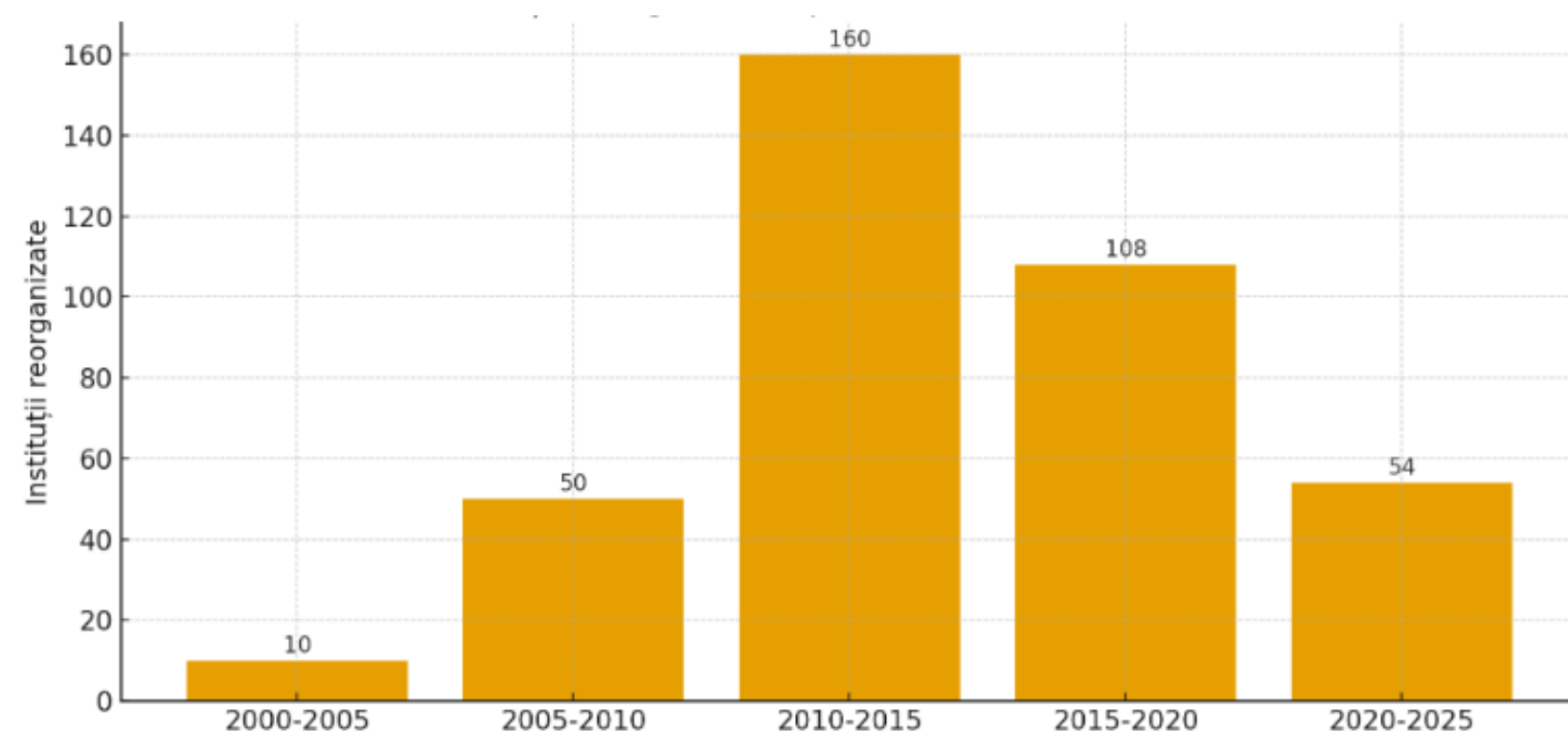
Consiliile raionale au intervenit cu reorganizări în ultimele decenii, dar intervenția a fost neuniformă

Numărul mediu de elevi per instituție, distribuția pe raioane, 2025

- Consiliile raionale au reacționat diferit la situația demografică. Unele au intervenit mai categoric, altele au ales din considerente politice să nu ia nici un fel de decizii.

Numărul de instituții reorganizate, 2000-2025

- Procesul de reorganizare a fost unul continuu, 284 de instituții trecând prin proces în ultimii 25 de ani, în medie 12 pe an.

Motivele intervenției legislative propuse de MEC

Rețeaua școlară actuală:

- subutilizată, cu sute de instituții foarte mici;
- inegală, cu diferențe mari între regiuni;
- ineficientă, generând rezultate școlare slabe la nivel național.

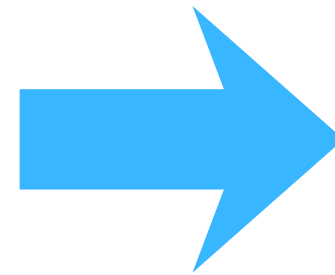
În foarte multe școli mici, nu poate fi asigurată calitatea minimă:

- ! nu poate fi format un corp profesoral complet și specializat;
- ! profesorii sunt obligați să predea în afara specializării;
- ! infrastructura este insuficientă sau nefuncțională.

Fără un cadru legal clar și obligatoriu, rețeaua școlară rămâne blocată într-un model fragmentat, ineficient și profund inechitabil pentru elevi.

Obiectivul și principiile intervenției legislative propuse de MEC

**Creșterea calității studiilor
și valorificarea potențialului
uman al Republicii Moldova**

- Accent pe calitate, nu pe economii
- Economii sunt reinvestite în educație
- Menținerea școlilor primare în toate localitățile – în limita raționalului
- Transport școlar și sprijin financiar
- Suport pentru cadrele didactice
- Respectarea drepturilor minorităților

Pragurile propuse pentru reorganizare

Gimnaziu

Mai puțin de 35 de elevi în clasele a 5-a – a 9-a

Școală primară

Școală primară

Mai puțin de 30 de elevi în total

**Școală-primară
grădiniță**

**Școală-primară
grădiniță**

Mai puțin de 10 elevi în toată școala

Grădiniță

Procesul nu este obligatoriu dacă la o distanță de mai mult de 20 de km nu există o instituție de învățământ de alternativă cu aceeași limbă de predare.

Etapele procesului de reorganizare

- MEC emite ordinul privind lista instituțiilor care urmează a fi reorganizate anul viitor, în baza datelor din SIME la 1 octombrie a anului în curs.

31
decembrie

- Termen limită până când consiliile raionale adoptă deciziile de reorganizare

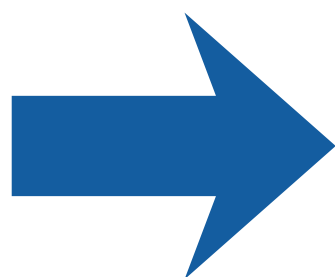
1
iunie

- Procesul de reorganizare este încheiat.
Instituția își continuă activitatea în noul format.

1
septembrie

**Procesul de reorganizare va viza 1328 de elevi în 2026,
0.5% din numărul total de elevi**

**73 de școli (6%) vor fi
impactate în 2026 și
1328 elevi (0.5%)**

- 10 școli cu mai puțin de 10 elevi, în care își fac studiile, 56 de elevi își vor sista activitatea
- 63 de școli se vor reorganiza
- 47 vor deveni școli primare
- 16 vor deveni școli primare-grădiniță

În majoritatea cazurilor urmează a fi reorganizate 1-2 instituții dintr-un raion

- **8 instituții:** Florești
- **7 instituții:** Soroca
- **câte 5 instituții:** Rezina, Ocnița
- **câte 4 instituții:** Ștefan Vodă, Leova
- **câte 3 instituții:** Edineț, Cantemir, Drochia, Cahul, Râșcani
- **câte 2 instituții:** Telenești, Taraclia, Șoldănești, Ungheni, Basarabeasca, UTA Găgăuzia, Hâncești, Dondușeni
- **câte 1 instituție:** Briceni, Căușeni, Fălești, Orhei, mun. Chișinău, mun. Bălți, Sângerei, Cimișlia, Ialoveni, Nisporeni

Mai puțin de 0.5% din toți elevii din țară vor urma să fie transportați, iar majoritatea vor parcurge mai puțin de 10 km până la noua instituție

Distanțe	Elevi transportați	%
< 5 km	354	27%
5-10 km	637	48%
10-15 km	250	19%
16-20 km	55	4%
20	32	2%
Total	1328	100%

- 75% dintre elevi se vor deplasa sub 10 km până la noua școală – adică peste trei sferturi din total. Doar 6% vor avea de parcurs mai mult de 15 km.

Atât părinții, elevii, cât și cadrele didactice vor beneficia de măsuri de sprijin pentru a reduce din provocările reorganizării

PĂRINȚI ȘI ELEVI

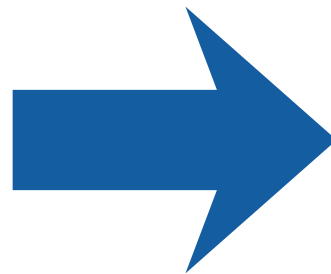
- Autobuze școlare – 50+
- Indemnizație lunară de 1000 MDL, timp de 2 ani de zile, 9 luni pe an.
- Suport la integrarea în noua instituție oferit de către Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică.

CADRE DIDACTICE

- Transport gratuit sau compensația cheltuielilor de transport.
- Responsabilitatea expres a direcțiilor educație de găsi un alt loc de muncă în raion.
- Indemnizație de relocare de până la 300 de mii de lei, în cazul în care nu există o normă didactică deplină în raion.

În următoarele luni, invităm întreaga societate la consultări ample

**CONSULTĂRI /
PRIMARI / CONSILII
RAIONALE / PĂRINȚI
/ INSTITUȚIILE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT**

DECEMBRIE - CONSULTĂRI - GUVERN

IANUARIE - CONSULTĂRI - PARLAMENT

FEBRUARIE - 2 LECTURI - PARLAMENT

MARTIE - ORDINUL MEC

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

MEC propune modificări ale Codului Educației:
asigurarea unui sistem incluziv, eficient și
axat pe asigurarea calității pentru toți copiii

